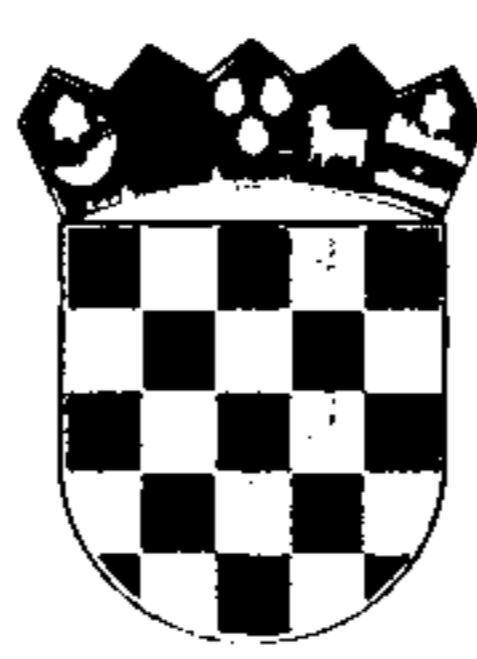

1/3 . 2 . 04

**ŽUPANIJSKI SUD
U GOSPIĆU
PRIMLJENO**

Dne 06. 02. 11. 2004
Broj: K-4 / 4. 04.

**REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B**

Broj: I Kž 862/03-8

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenome od sudaca Vrhovnoga suda Zlate Lipnjak Bosanac, kao predsjednice vijeća, te Damira Kosa, Milivoja Mikora, Marijana Svedrovića i Hajrije Novoselec, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Aleksandre Holjevac, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog Svetozara Karana, zbog kaznenog djela iz 122. st. 1. OKZ RH, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Gospiću od 30. srpnja 2003. godine, br. K-4/03, u sjednici održanoj dana 29. siječnja 2004. godine, u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske mr. Slavka Zadnika,

riješio je:

I Prihvaća se žalba optuženog Svetozara Karana, ukida se prvostupanjska presuda i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje pred potpuno izmijenjenim vijećem.

II Nad optuženim Svetozarom Karanom produljuje se pritvor.

Obrazloženje

Pobijanom presudom proglašen je krivim optuženi Svetozar Karan što je počinio dva kaznena djela iz čl. 122. st. 1. OKZ RH, te mu je temeljem istog zakonskog propisa za kazneno djelo pod točkom jedan izreke pobijane presude utvrđena kazna zatvora u trajanju od pet godina, a za kazneno djelo pod točkom dva izreke pobijane presude utvrđena kazna zatvora u trajanju od deset godina, te je primjenom odredaba o odmjeravanju kazne za kaznena djela u stjecaju osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od trinaest godina, u koju kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 31. listopada 2002. godine pa nadalje. Na temelju čl. 122. st. 4. ZKP optuženik je oslobođen dužnosti plaćanja troškova kaznenog postupka.

Protiv te presude žalbu je podnio optuženi Svetozar Karan, po branitelju Toni Vukičeviću, odvjetniku iz Splita, žaleći se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka,

pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava, te zbog izrečene kaznene sankcije. Predlaže da se pobijana presuda preinači na način da optuženi bude oslobođen optužbe, a podredno da se ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje, istovremeno zatraživši da se o sjednici drugostupanjskog vijeća obavijesti branitelj optuženika.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Sukladno čl. 373. st. 1. ("Narodne novine" broj 110/97; 27/98; 58/99; 112/99 i 58/02, u nastavku Zakon o kaznenom postupku), spis predmeta dostavljen je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje, te su se očitovali svojim podneskom broj KŽ-DO-1549/03 od 22. listopada 2003. godine, podržavajući žalbu optuženika u dijelu koji se odnosi na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. Zakona o kaznenom postupku.

O sjednici drugostupanjskog vijeća obaviješteni su optuženik i branitelj. Branitelj optuženog sjednici nije pristupio, a kako vijeće nije našlo da bi nazočnost optuženika bila svrhovita, jer se isti nalazi u pritvoru, a ima branitelja, to njegova prisutnost nije osigurana, te je sjednica vijeća održana u njihovoj odsutnosti, na temelju čl. 374. st. 2. i 4. Zakona o kaznenom postupku.

Žalba optuženog je osnovana.

Bitnu povredu kaznenog postupka optuženik u stvari obrazlaže pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem, te je u tome dijelu u pravu kada tvrdi da se činjenično stanje u odnosu na oba kaznena djela za sada čini pogrešno utvrđenim.

Naime, u kompoziciji presude koja posebno ne izdvaja proturječne dokaze, već analizira njihovu proturječnost kako ju sud vidi u samim zapisnicima sa glavne rasprave, prvostupanjski sud za sada nije dao valjane razloge zašto ne prihvaća iskaze svjedoka koji potvrđuju obranu optuženika, te dovode u pitanje iskaze svjedoka – oštećenika u pogledu identifikacije osobe optuženika kao jednog od pripadnika skupine, koja im je kao ratnim zarobljenicima u zatvorima u Korenici odnosno u Farkašiću, kršeći pravila međunarodnog prava, nanosila velike patnje i povređivala zdravlje.

Pri tome posebno valja imati u vidu da je od ratnih zarobljenika jedino svjedok Nikola Nikolić iskazao da bi optuženika poznao od ranije, te ga kao takvog i prepoznao, dok ostali svjedoci optuženika nisu poznavali, pa je stoga sa većom pažnjom potrebno utvrđivati je li među osobama koje su ih zlostavljale u zatvorima bio upravo i optuženik ili je došlo do zamjene identiteta. Ovu okolnost sud može utvrđivati i tako provjeravati iskaze ovih svjedoka upravo opisom vanjštine (opći izgled, odora, individualna obilježja kao brada, brkovi, naočale i sl.) osoba koje su ih zlostavljale u zatvorima, te povezujući ove opise sa opisom izgleda samog optuženika kako ga daju drugi svjedoci koji ga poznaju. Konstatacija prvostupanjskog suda (list 19. i 20. presude) kako se optuženik pri počinjenju kaznenih djela iz obje točke presude "dovijljivo prerađavao" kako ga osobe koje je tukao ne bi prepoznale, ukazuje da sud prihvaća iskaze ovih svjedoka kao uvjerljive, iz kojih proizlazi da optuženik u vrijeme izvršenja kaznenog djela nije izgledao tako kako su oni opisali osobe koje bi ih tukle i mučile,

ali ove iskaze sud otklanja sa za sada potpuno proizvoljnom tvrdnjom o "prerušavanju" optuženika.

Tijekom kaznenog postupka nisu dovedene u pitanje utvrđene povrede kod oštećenika i suprotno žalbenim navodima, za postojanje ovog kaznenog djela nije potrebno utvrditi od koga bi potjecala koja od povreda. Za postojanje kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika nanošenjem velikih patnji i povreda zdravlja dovoljno je utvrđenje da je počinitelj toga kaznenog djela protivno pravilima međunarodnog prava istima nanosio velike patnje i povređivao zdravlje. Iz opisa stradalnika iz zatvora, koji su detaljno i okolnosno opisivali što im je sve činjeno, ova okolnost nije dovedena u pitanje. Međutim, za utvrđenje nečije krivnje da je počinio to kazneno djelo sud sa potpunom izvjesnošću mora utvrditi svijest i volju počinitelja da postupa na način da ostvaruje obilježja toga kaznenog djela i to bilo kao samostalni počinitelj ili kao supočinitelj sa drugima, kada svojom radnjom mora dati značajan doprinos izvršenju kaznenog djela ili mora zapovjediti takav postupak.

U konkretnom slučaju, na temelju provedenih dokaza, za sada nije sa potpunom izvjesnošću utvrđeno da bi upravo optuženik bio jedna od osoba koje oštećenici identificiraju kao počinitelja ovog kaznenog djela.

Tvrdnja prvostupanjskog suda (list 16 presude) kako počinjenje kaznenog djela "proizlazi iz ozljeda koje su zadobili oštećenici" suprotna je zakonskom načelu potrebe utvrđenja individualne kaznene odgovornosti, koja u sebi mora sadržavati svijest i volju optuženika te utvrđeno individualno postupanje kojim se ostvaruju obilježja kaznenog djela. Također, tvrdnja prvostupanjskog suda kako se preko kazivanja oštećenika "ne može prelaziti kao da se ništa nije dogodilo", nije dostatan argument za utvrđivanje individualne odgovornosti upravo optuženog Svetozara Karana za postupanje kako je ono opisano u izreci pobijane presude.

Pri utvrđivanju kaznene odgovornosti optuženika prvostupanjski sud je potpuno zanemario temeljno načelo da je tužitelj izvođenjem dokaza pred sudom, da bi bila donešena osuđujuća presuda, dužan dokazati optuženiku počinjenje kaznenog djela, te zaključivanje prvostupanjskog suda (list 21 presude) kako "svjedoci nisu isključili mogućnost da je optuženik maltretirao i tukao ..." suprotna je načelu pretpostavke nedužnosti optuženika i ne može predstavljati temelj osuđujuće presude.

Također, ispravno žalitelj navodi kako prvostupanjski sud utvrđuje njegovu odgovornost za počinjenje kaznenog djela pod točkom dva izreke pobijane presude, označavajući ga i kao počinitelja i kao zapovjednika za počinjenje. Naime, prvostupanjska presuda za dio zapovjedne odgovornosti optuženika koristi pojam "komandir" (list 9 presude), ali zanemaruje dio koji je istakao sam optuženik da je on bio "komandir straže", u kojem dijelu je zaista trebalo utvrditi opseg mogućnosti zapovijedanja "komandira straže" i to u kontekstu izvršenja kaznenog djela pod točkom 2 izreke pobijane presude, kojom se inkriminira izvršenje kaznenog djela u vršenju "stražarske službe".

Kako se na temelju ranije izloženog činjenično stanje ukazuje za sada pogrešno, a dijelom i nepotpuno utvrđeno (doseg zapovjedne odgovornosti "komandira straže" prema njemu podčinjenim pripadnicima iste vojske kojima bi naložio izvršenje kaznenog djela

ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika), to je prihvaćajući žalbu optuženika pobijanu presudu valjalo ukinuti i predmet vratiti na ponovno odlučivanje.

Ponovljeni postupak ima se provesti pred potpuno izmijenjenim vijećem.

Naime, valja istaći da je sud, izrađujući obrazloženje pisanog opravka presude, u značajnoj mjeri prešao okvire nužnih sastavnica obrazloženja pisanog opravka presude. Članak 359. st. 7. Zakona o kaznenom postupku, koji propisuje strukturu pisanog obrazloženja presude, ograničava se na potrebu izlaganja spornih i nespornih činjenica, pri čemu se radi o odlučnim činjenicama, bilo za utvrđivanje krivnje ili vrste i mjere kazne.

U opravku presude, međutim, pobijana presuda polemiziranja sa motivima povratka optuženika na teritorij Republike Hrvatske, što niti sam prvostupanjski sud ne elaborira kao odlučnu činjenicu bilo u odnosu na krivnju, bilo u odnosu na vrstu i visinu kazne, a u presudi su sadržana osobna promišljanja bez povezivanja sa potrebom utvrđivanja činjenica odlučnih za utvrđivanje individualne krivnje ili vrste i mjere kazne.

Ustav Republike Hrvatske kao i Kazneni zakon te međunarodni ugovori kojima je pristupila Republika Hrvatska, a odnose se na pitanja temeljnih ljudskih prava i sloboda, kada govore o kaznenoj odgovornosti ograničavaju istu na individualnu odgovornost pojedinca. Zaključivanje u obrazloženju presude, (list 23) o optuženiku koji da je "u posljednjih osamdeset godina zajedno sa svojim precima bio na grbači" hrvatskog naroda, te da se radi o povratku u Republiku Hrvatsku zločinaca "koji su činili genocid nad Hrvatima, i to ne samo u ratu .... već preko 500 godina od dolaska Turaka, kada su skupa sa Turcima dolazili i uništavali Hrvate...", generalizira pitanje odgovornosti za stradavanje Hrvata i postavlja ga kao pitanje odgovornosti kolektiviteta etničke skupine kojoj optuženik pripada, kakvom promišljanju nije mjesto u obrazloženju presude kojom sud utvrđuje individualnu odgovornost pojedinca. Tako izraženi stavovi, a kada kod suda postoji "uvjerenje" o petstogodišnjem "uništavanju Hrvata" i "genocidu nad Hrvatima" od strane jednog kolektiviteta kojemu bi pripadao optuženik otvara prostor ozbiljnoj sumnji u nepristranost suda u postupanju u kojima je sud dužan utvrđivati individualnu odgovornost pojedinca.

Zbog navedenih razloga ukinuta je pobijana prvostupanjska presuda, s time da se ponovni postupak provede pred potpuno izmijenjenim vijećem, koje će biti sastavljeno u skladu sa odredbama Zakona o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava (NN 175/03), te je na temelju čl. 388. st. 1. i 3. Zakona o kaznenom postupku odlučeno kao u izreci ovog rješenja.

Kako je pobijana presuda ukinuta, a optuženik se nalazi u pritvoru, to je vijeće Vrhovnog suda, sukladno 388. st. 5. Zakona o kaznenom postupku ispitao postoje li i dalje razlozi za mjeru pritvora.

Ispitujući ove razloge, ovaj Vrhovni sud nalazi da i dalje postoji osnovana sumnja da je optuženik počinio kaznena djela kako mu je to stavljeno na teret optužnicom. Kako i nadalje postoji osnovana sumnja da je optuženik počinio kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora u trajanju duljem od dvanaest godina, a sam opis kriminalnih aktivnosti koje su mu stavljene na teret optužnicom značajno nadilazi osnovna obilježja kaznenog djela te se

kriminalna aktivnost proteže kako na početku, tako i pri završetku agresije i oružane pobune protiv Republike Hrvatske, to je ocjena ovoga suda da se u konkretnom slučaju radi i nadalje o onim posebno teškim okolnostima djela koje opravdavaju određivanje pritvora iz razloga navedenih u čl. 102. st. 1. toč. 4. ZKP.

U Zagrebu, 29. siječnja 2004. godine.

Zapisničar:
Aleksandra Holjevac, v.r.

Predsjednik vijeća:
Zlata Lipnjak-Bosanac, v. r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijepis i otpremu:

Štefica Klepac

